ПОНОМАРЬОВА Катерина Іванівна
ВАШУЛЕНКО Микола Самійлович
ДУБОВИК Світлана Григоріївна

ЗБІРНИК ЗАВДАНЬ

для державної підсумкової атестації з української мови для загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання

4 КЛАС

2-ге видання, доопрацьоване

Рекомендовано Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України

Пояснювальна записка для вчителя

Пропоновані в посібнику комбіновані контрольні роботи призначені для проведення державної підсумкової атестації учнів 4 класу з української мови (мови навчання). Їхній зміст розроблено відповідно до вимог базової навчальної програми з української мови для 1–4 класів (Програми для 1–4 класів середньої загальноосвітньої школи. – К. : Початкова школа, 2006; 2007).

Комбіновані контрольні роботи передбачають перевірку мовленнєвих і правописних умінь учнів, а також їхньої здатності практично застосовувати здобуті мовні знання. Перевірка мовленнєвих умінь здійснюється шляхом написання учнями зв'язного тексту на задану тему, правописних – засобом списування запропонованого тексту, а мовні знання й уміння перевіряються за допомогою завдань тестового характеру.

Атестаційні контрольні роботи з української мови складаються із семи різних за рівнем складності завдань, серед яких:

– чотири тестових завдання закритого типу, що передбачають вибір однієї правильної відповіді з трьох запропонованих варіантів;

– одне відкрите завдання, виконання якого передбачає коротку письмову відповідь;

– текст для списування (55–60 слів);

– одне творче завдання – письмове висловлювання на задану тему (5–7 речень).

Оцінювання комбінованих контрольних робіт здійснюється відповідно до наказу МОНмолодьспорту України від 13.04.11 № 329 «Про затвердження Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти» таким чином: за кожне тестове завдання *закритого типу* ставиться **1 бал**; *відкрите завдання* оцінюється **2 балами** (якщо таке завдання виконано частково, учень одержує **1 бал**); максимальна оцінка за *списування тексту* – **3 бали**, якщо текст списано без помилок; **2 бали** – якщо допущено 1–3 помилки; **1 бал** – якщо допущено 4 і більше помилок; *творче завдання* оцінюється **3 балами: 1 бал** за зміст висловлювання, **1 бал** за використання виражальних засобів мови (порівнянь, епітетів, синонімів тощо), **1 бал** за грамотність (враховуються помилки лише на ті правила, вивчення яких передбачено навчальною програмою для початкової школи).

Максимальна кількість балів за правильно виконану роботу становить **12**.

Інструкція для учня

1. Контрольні роботи з української мови складаються із 7 завдань.

2. Перед виконанням кожного завдання уважно його прочитай. Якщо якесь завдання тобі незрозуміле, пропусти його і приступай до наступного.

3. У завданнях **1**, **2**, **3**, **4** вибери правильну відповідь із трьох запропонованих варіантів і обведи букву, яка стоїть біля цієї відповіді. Н а п р и к л а д:

1. Визнач, скільки звуків у слові ***джерельна***.

А дев'ять

Б вісім

В сім

4. Завдання **5** не має варіантів відповіді. Виконай його письмово.

5. У завданні **6** прочитай текст і уважно спиши його у поданих під ним рядках.

6. Завданням **7** передбачено скласти і записати текст із 5–7 речень на задану тему.

7. Після виконання роботи уважно перевір її.

Бажаємо тобі успіху!

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 1

ВАРІАНТ 1

1. Вибери словосполучення, в якому є прикметник.

А краса осені

Б красива осінь

В красиво восени

2. Вибери рядок, усі слова якого є прислівниками.

А вечірній, вечоріє, вечеряти

Б надвечір, увечері, звечора

В надвечір'я, вечір, вечірка

3. Вибери слово, яким можна замінити вислів ***вийти з ладу.***

А посваритися

Б поламатися

В розсердитися

4. Визнач, яке дієслово в тексті вжито у формі теперішнього часу.

Нарешті дощ ущух. Над річкою вигинає кольорову спину райдуга. Вона зачарує своєю неповторною красою кожного.

А ущух

Б вигинає

В зачарує

5. Прочитай і спиши речення. Постав пропущені розділові знаки.

Солов'їна пісня в саду лунала ніжно трепетно неповторно. Тільки один співак замовкав а інший уже розпочинав свої трелі.

_____

_____

_____

_____

6. Прочитай і спиши текст.

Колись Дніпро був дуже широким. З одного берега річки другого не було видно. Тоді поселилися на дніпрових кручах три брати із сестрою. Старшого звали Кий, середнього – Щек. Наймолодший мав ім'я Хорив. Сестру їхню звали Либідь.

Збудували брати над Дніпром місто. І на честь старшого брата назвали його Київ.

Так розповів про заснування Києва літописець Нестор у тисяча сто тринадцятому році.

За *Ігорем Калинцем*

7. Склади й запиши розповідь про своє місто чи село (5–7 речень).

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 1

ВАРІАНТ 2

1. Вибери словосполучення, в якому є прикметник.

А самотність людини

Б самотня людина

В самотньо людині

2. Вибери рядок, усі слова якого є прислівниками.

А вранішній, ранковий, ранній

Б спозаранку, ранок, раненько

В вранці, рано, зранку

3. Вибери слово, яким можна замінити вислів ***бити байдики.***

А шкодити

Б ламати

В лінуватися

4. Визнач, яке дієслово в тексті вжито у формі майбутнього часу.

Сонце сідає за обрій. Минув спекотний день. Незабаром на землю опуститься темна пелена ночі.

А сідає

Б минув

В опуститься

5. Прочитай і спиши речення. Постав пропущені розділові знаки.

Шпак схожий на чорного дрозда але строкатіший. У наших садках шпаки винищують шкідливих комах личинок гусінь.

_____

_____

_____

_____

_____

6. Прочитай і спиши текст.

Колись давно наші предки називали своїх синів Левами. Напевно, хотіли, щоб виростали сини дужими і відважними.

Таке ім'я дав своєму старшому синові й галицький князь Данило Романович. А в тисяча двісті сорок першому році побудував князь місто і на честь свого улюбленця назвав його Львів.

Але існує ще одна легенда. Вона стверджує, що місто Львів збудував сам Лев Данилович.

За *Дмитром Чередниченком*

7. Склади і запиши розповідь про вулицю, на якій ти живеш (5–7 речень).

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 2

ВАРІАНТ 1

1. Прочитай речення. Вибери антонім до виділеного слова.

Від страху Андрійко аж очі ***заплющив***.

А закрив

Б зачинив

В розкрив

2. Вибери рядок, усі слова якого є спільнокореневими.

А слово, словник, славний

Б тихий, тиша, стихнути

В назва, назвою, назватися

3. Визнач, яке з поданих слів можна замінити займенником.

А радісно

Б радіти

В радість

4. Визнач, яке закінчення матиме дієслово ***подорожувати*** у формі 1-ї особи множини теперішнього часу.

А -емо

Б -їмо

В -ємо

5. Прочитай речення. Встанови зв'язки між членами речення за допомогою питань.

Яскраво виблискують на сонці березові листочки.

(Що?)_____ ↔ (що роблять?) _____

_____(які?)_____

_____(де?)_____

_____(як?)_____

6. Прочитай і спиши текст.

Навесні чумаки вирушали на південь України. Мандрівка тривала близько місяця. Біля солоних озер вони випарювали на сонці сіль, ловили, в'ялили рибу.

Нерідко чумаки возили свої продукти в Білорусь, Польщу, Росію, у Скандинавські країни. Торгували також і шовковими тканинами, рідкісними жіночими прикрасами.

Закінчувався соляний сезон на Покрову, чотирнадцятого жовтня. Цей день вважався чумацьким святом.

З книги «Дванадцять місяців»

7. Пригадай, які народні та релігійні свята відзначаються восени і взимку. Напиши про одне з них текст-розповідь (5–7 речень).

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 2

ВАРІАНТ 2

1. Прочитай речення. Вибери антонім до виділеного слова.

Минула зима запам'яталася ***жорстокими*** морозами.

А сильними

Б слабкими

В великими

2. Вибери рядок, усі слова якого є спільнокореневими.

А школа, школяр, школярі

Б наука, науковий, науковець

В учень, учениця, учні

3. Визнач, яке з поданих слів можна замінити займенником.

А сумно

Б сум

В сумувати

4. Визнач, яке закінчення матиме дієслово ***мандрувати*** у формі 2-ї особи множини теперішнього часу.

А -ете

Б -їте

В -єте

5. Прочитай речення. Встанови зв'язки між членами речення за допомогою питань.

Біля соснового пенька росте молоденька берізка.

(Що?)_____ ↔ (що робить?)_____

_____(яка?)_____

_____(де?)_____

_____(якого?)_____

6. Прочитай і спиши текст.

Було це близько п'яти століть тому. Наш рідний край поневолили підступні завойовники. Важко стало жити українському народові. І почав він утікати в пониззя Дніпра, за його кам'яні пороги.

Утікачі називали себе козаками. Тобто вільними людьми. На островах, що лежали посеред бистрої дніпрової води, вони організували Запорозьку Січ. Це було грізне бойове укріплення.

За *Володимиром Мисаном*

7. Пригадай, які народні та релігійні свята відзначаються навесні й улітку. Напиши про одне з них текст-розповідь (5–7 речень).

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 3

ВАРІАНТ 1

1. Визнач, які букви пропущено в числівнику ***одина..ять***.

А -тц-

Б -дц-

В -цц-

2. Вибери речення, у якому дієслово вжито в переносному значенні.

А Весна розбудила сонну землю.

Б На горбочку зазеленіла трава.

В З вирію прилітають перші пташки.

3. Визнач, у якому реченні виділене слово є прикметником.

А У матері ***добре*** серце.

Б Щоб виконати це завдання, треба ***добре*** поміркувати.

В ***Добре*** вчитися – обов'язок кожного учня.

4. Визнач, яке закінчення матиме дієслово ***допомагати*** у формі 2-ї особи множини теперішнього часу.

А -єте

Б -ете

В -їте

5. Запиши словосполучення, поставивши слова, що в дужках, у відповідній формі.

Прийшов до (він), побачила у (ти), запитав про (ви), подякувати (вона).

_____

_____

_____

_____

_____

_____

6. Прочитай і спиши текст.

Майже в усіх народів є улюблені рослини-символи. У канадців – клен, у росіян – берізка, а в українців – верба і калина. Без верби й калини нема України. Український народ оспівав кущ калини в піснях. Калину порівнюють з материнською любов'ю і мудрістю.

Колись цю рослину цінували особливо. Кетяги калини обов'язково червоніли густими намистинками біля кожної хати.

За *Василем Скуратівським*

7. Пригадай, який вигляд має калиновий кущ навесні й восени. Напиши про це текст-опис (5–7 речень).

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 3

ВАРІАНТ 2

1. Визнач, які букви пропущено в числівнику ***чотирна..ять***.

А -тц-

Б -цц-

В -дц-

2. Вибери речення, у якому дієслово вжито в переносному значенні.

А Ліс прокинувся від зимового сну.

Б На деревах зазеленіли перші листочки.

В Весело защебетали пташки.

3. Визнач, у якому реченні виділене слово є прикметником.

А На свіжому повітрі дихається ***краще***.

Б ***Краще*** яблуко Сашко віддав Лесі.

В Сьогодні хворий почувається ***краще***, ніж учора.

4. Визнач, яке закінчення матиме дієслово ***мовчати*** у формі 2-ї особи множини теперішнього часу.

А -ете

Б -іте

В -ите

5. Запиши словосполучення, поставивши слова, що в дужках, у відповідній формі.

Вибрав для (він), одержала від (ми), звертатися до (вона), запрошувати (ви).

_____

_____

_____

_____

_____

_____

6. Прочитай і спиши текст.

Обереги – давні добрі символи нашого народу. Їхнє коріння сягає глибини століть. З давніх-давен живуть – мамина пісня, батькова хата, дідусева казка, бабусина вишивка. Оберігайте кращі традиції минулого! З любов'ю і теплом ставтеся до народних символів.

Вивірені часом обереги повинні переходити у спадок дітям і внукам. Адже вони символізують творчість і мудрість нашого народу.

За *Василем Скуратівським*

7. Пригадай, які речі українці прикрашають вишивкою. Для чого? Напиши про це текст-розповідь (5–7 речень).

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 4

ВАРІАНТ 1

1. Вибери рядок, у якому є тільки синоніми.

А думка, думати, вдуматися

Б думати, міркувати, мислити

В міркування, міркувати, розмірковування

2. Визнач, яке слово в реченні є прислівником.

У лісі голосно щебетало веселе птаство.

А голосно

Б щебетало

В веселе

3. Визнач речення, у якому прикметник ***верхній*** ужито в родовому відмінку однини.

А Не дозволяється заходити в їдальню у верхньому одязі.

Б У нашому місті відкрився новий магазин верхнього одягу.

В Я дуже задоволений придбаним у салоні мод верхнім одягом.

4. Знайди в реченні займенник 1-ї особи множини.

Ми завжди думаєм одне – і ти, і він, і я.

А ми

Б ти

В я

5. Спиши речення, записуючи числівники словами.

Я прокидаюсь о 7 годині. Через 20 хвилин снідаю і йду до школи.

_____

_____

_____

6. Прочитай і спиши текст.

Весняне сонечко зазирає до кімнати. Галина Петрівна сумно поглядає у вікно. Учні біжать до школи, а вона сьогодні лежить хвора. Серце не дає навіть поворухнутись.

Раптом хтось стукає у двері. Відчинила внучка Мар'янка. Зайшов Юрко. Він переборює своє збентеження і подає вчительці кілька синеньких пролісків. Потім розповідає про шкільні справи і біжить до школи.

В очах Галини Петрівни засвітилася радість.

З журналу

7. Як ти ставишся до своєї першої вчительки (першого вчителя)? Чому? Напиши про це текст-міркування (5–7 речень).

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 4

ВАРІАНТ 2

1. Вибери рядок, у якому записано тільки синоніми.

А робота, праця, труд

Б робочий, робота, зробити

В праця, працювати, відпрацювати

2. Визнач, яке слово в реченні є прислівником.

Раптом на обрії заграло сонячне проміння.

А раптом

Б заграло

В сонячне

3. Визнач речення, у якому прикметник ***справжній*** ужито в знахідному відмінку однини.

А Я пишаюся своїм справжнім другом.

Б Як важливо мати справжнього друга!

В Справжньому другові завжди можна довірити свою таємницю.

4. Знайди в реченні займенник 2-ї особи однини.

Ми дуже любим рідний край – і ти, і він, і я.

А ми

Б ти

В він

5. Спиши речення, записуючи числівники словами.

Велика перерва у школі розпочинається після 3 уроку. Вона триває 15 хвилин.

_____

_____

_____

_____

6. Прочитай і спиши текст.

Лагідно світить сонце, стоять у барвистих шатах дерева. Вулицями й стежками поспішають до школи хлопчики й дівчатка. Школа відчиняє їм свої двері. Гамірно, весело стає на шкільному подвір'ї. Осяяні сонцем шкільні вікна гостинно запрошують учнів до просторих класів. Запрошують до напруженого, але цікавого навчання, до радісних шкільних свят.

Ось пролунав довгожданий дзвінок. До класу зайшла привітна вчителька Ольга Дмитрівна. Розпочався урок.

За *Олександром Єфімовим*

7. Чи подобається тобі навчатись у школі? Чому? Напиши про це текст-міркування (5–7 речень).

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 5

ВАРІАНТ 1

1. Визнач, які букви пропущено в числівнику ***ші..надцять***.

А -сть-

Б -ст-

В -с-

2. Вибери рядок, усі слова якого є синонімами до слова ***розмовляти***.

А розмова, співрозмовник, розмовний

Б говорити, балакати, гомоніти

В розмовляють, розмовляли, розмовлятимуть

3. Визнач речення, у якому прикметник ***давня*** вжито в місцевому відмінку.

А Мама одержала листа від давньої по́други.

Б Дівчинка зустрілася з давньою по́другою.

В Оленка побачила на давній по́друзі нову сукню.

4. Визнач, яке закінчення матиме дієслово ***читати*** у формі 2-ї особи однини теперішнього часу.

А -іш

Б -їш

В -єш

5. Запиши словосполучення, поставивши займенники, що в дужках, у правильній формі.

Зустрів (вони), поділюся з (ти), чекає на (він), звернувся до (я).

_____

_____

_____

_____

_____

6. Прочитай і спиши текст.

Над землею пролунав перший весняний грім. Його гуркіт луною покотився до обрію, а з великої чорної хмари полив густий дощ. Важкі краплі залопотіли по дахах, по деревах. По землі побігли веселі струмочки. Усе живе поховалось від дощу. Але незабаром він ущух.

Після такого дощу все навколо зеленіє. Розпускаються бруньки на деревах, кущах. Прокидаються весняні квіти.

За *Галиною Донченко*

7. Пригадай, яким буває осінній дощ. Напиши про це текст-розповідь (5–7 речень).

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 5

ВАРІАНТ 2

1. Визнач, які букви пропущено в числівнику ***ші..десят***.

А -сть-

Б -ст-

В -с-

2. Вибери рядок, усі слова якого є синонімами до слова ***іти***.

А прийти, зайти, вийти

Б ідуть, ішли, ітимуть

В ступати, прямувати, мандрувати

3. Визнач речення, у якому прикметник ***зелена*** вжито в родовому відмінку.

А Зеленою долиною стелився туман.

Б На зеленій долині паслися вівці.

В Із зеленої долини линули пташині голоси.

4. Визнач, яке закінчення матиме дієслово ***малювати*** у формі 2-ї особи однини теперішнього часу.

А -іш

Б -їш

В -єш

5. Запиши словосполучення, поставивши займенники, що в дужках, у правильній формі.

Привітати (вони), подякую (ви), зустрівся з (він), приготував для (я).

_____

_____

_____

_____

_____

6. Прочитай і спиши текст.

Схилились над ставом дві берези. Стрункі, високі, білокорі. Заглядають у воду і милуються своєю красою. Вітер розчісує їм зелені коси.

Та раптом прийшла до беріз осінь. Підкралася тихо вночі і розвісила по зелених гілках золотисті стрічки. Уранці зійшло сонце. Подивилось воно на берези й дуже здивувалося. Дерева тепер стали барвистими. Усміхається сонечко, а берези сумують.

За *Юрієм Старостенком*

7. Пригадай, як змінюються берези навесні. Напиши про це текст-розповідь (5–7 речень).

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 6

ВАРІАНТ 1

1. Вибери правильну форму пропущеного в реченні числівника.

До ... додати тридцять, буде сто.

А сімдесят

Б семидесяти

В сімдесяти

2. Вибери найточніший синонім, який треба вставити в речення замість крапок.

Наша сім'я живе в цегляному ... .

А будинок

Б палац

В житло

3. Вибери закінчення, яке матимуть подані іменники в орудному відмінку.

Земля, душа, пісня.

А -ею

Б -ою

В -єю

4. Визнач відмінок, у якому вжито прикметники в поданому реченні.

У високому холодному небі повільно пливуть хмари.

А родовий

Б давальний

В місцевий

5. Добери й запиши прислівники, якими можна замінити подані вирази.

Як кіт наплакав – _____

Спить без задніх ніг – _____

Повзе, як черепаха – _____

6. Прочитай і спиши текст.

Книга – джерело знань. А чи знаєте, друзі, як треба берегти цей скарб?

Не беріть книгу брудними руками. Коли гортаєте сторінки, не слиньте пальців, не загинайте ріжків. Не малюйте і нічого не пишіть на книзі. Не вставляйте між сторінками ручку, олівець або лінійку. Від цього книга псується. Не кладіть книгу де попало.

Бережіть книгу! Вона для вас – найкращий друг і порадник.

З журналу

7. Чи любиш ти читати книжки? Чому? Напиши про це текст-міркування (5–7 речень).

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 6

ВАРІАНТ 2

1. Вибери правильну форму пропущеного в реченні числівника.

До ... додати двадцять, буде сто.

А вісімдесят

Б восьмидесяти

В вісімдесяти

2. Вибери найточніший синонім, який треба вставити в речення замість крапок.

У похід туристи взяли з собою ... .

А їжа

Б страва

В пожива

3. Вибери закінчення, яке матимуть подані іменники в орудному відмінку.

Школа, країна, людина.

А -ею

Б -ою

В -єю

4. Визнач відмінок, у якому вжито прикметники в поданому реченні.

Дорога привела нас до похмурого старого замку.

А родовий

Б давальний

В місцевий

5. Добери й запиши прислівники, якими можна замінити подані вирази.

Рукою подати – _____

На весь голос – _____

Як сніг на голову – _____

6. Прочитай і спиши текст.

Чи знаєш, друже, як бути хорошим співрозмовником?

Розмовляючи, дивись у вічі того, з ким говориш. Уважно слухай співбесідника, не перебивай його. Не намагайся довести свою правоту силою голосу. Під час розмови не хитайся, не розмахуй руками, не говори надто швидко. Тебе можуть не зрозуміти. Говори тільки про те, що добре знаєш.

Пам'ятай! Культура мовлення свідчить про рівень твоєї вихованості.

За *Марком Беденком*

7. З ким тобі найбільше подобається розмовляти? Чому? Напиши про це текст-міркування (5–7 речень).

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 7

ВАРІАНТ 1

1. Вибери рядок, усі слова якого є прислівниками.

А старатися, веселитися, хвилюватися

Б старанний, веселий, схвильований

В старанно, весело, схвильовано

2. Вибери суфікс, за допомогою якого можна утворити прикметник від слова ***Франція***.

А -ськ-

Б -зьк-

В -цьк-

3. Вибери вислів, який можна замінити словом ***червоніти.***

А ловити раків

Б пекти раків

В їсти раків

4. Визнач рядок, у якому всі іменники в орудному відмінку матимуть закінчення ***-ем***.

А м'яч, кінь, лось

Б ніж, стіл, стілець

В окунь, лящ, ставок

5. Запиши словами такі числівники: **17**, **50**, **600**.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

6. Прочитай і спиши текст.

Щойно зазеленіла на подвір'ї трава, а ця рослина вже зацвіла. Золотаво усміхається вона до нас. Це кульбаба.

Цю квітку ніхто не сіє, але вона не переводиться. Знаєте, що можна зробити з кульбаби? І ланцюжки, і намистечко. А вінок із цих квіток усім дівчатам до лиця.

Кульбаба є цінною лікарською рослиною. Тому її повна назва звучить так – кульбаба лікарська.

За *Іваном Цюпою*

7. Склади і запиши опис рослини, яка квітує навесні (5–7 речень).

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 7

ВАРІАНТ 2

1. Вибери рядок, усі слова якого є прислівниками.

А радісний, сумний, сердитий

Б радісно, сумно, сердито

В радіти, сумувати, сердитися

2. Вибери суфікс, за допомогою якого можна утворити прикметник від слова ***Запоріжжя***.

А -ськ-

Б -зьк-

В -цьк-

3. Вибери вислів, який можна замінити словом ***дрімати.***

А крутити носом

Б задирати носа

В клювати носом

4. Визнач рядок, у якому всі іменники в орудному відмінку матимуть закінчення ***-ом***.

А молоток, цвях, плащ

Б листок, кущ, корінь

В сад, ліс, город

5. Запиши словами такі числівники: **15**, **60**, **500**.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

6. Прочитай і спиши текст.

За селом розкинулося дивне поле. На ньому росте багато великих яскравих голівок. То соняшники.

Особливо гарні вони на світанку. У цей час на їхніх пелюстках з'являються чисті, прозорі краплинки роси. Прихилиш до себе один соняшник, і він умиє тебе прохолодними краплями.

А знаєш, що соняшники завжди повертають голівки до сонця? Дивляться, тягнуться до нього. Ніби усміхаються сонячною усмішкою.

За *Олександром Копиленком*

7. Склади і запиши опис рослини, яка квітує влітку (5–7 речень).

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 8

ВАРІАНТ 1

1. Визнач, яке слово в реченні є займенником.

Прийшла весна, а з нею і тепло настало.

А а

Б з

В нею

2. Вибери рядок, усі слова якого є антонімами до слова ***веселий***.

А радісний, бадьорий

Б тужливий, сумний

В веселитися, весело

3. Визнач, яку кінцівку треба дописати замість крапок у виділеному слові.

У вікно заглядає й ***усміха***.. привітне сонечко.

А -єтьця

Б -єця

В -ється

4. Вибери рядок, у якому всі іменники в орудному відмінку матимуть подовжені приголосні звуки.

А піч, сіль, тінь

Б радість, юність, гордість

В любов, мати, кров

5. Спиши речення і підкресли в ньому головні члени.

У чистому вранішньому повітрі розливалися чудові пахощі трав і квітів.

_____

_____

_____

_____

_____

6. Прочитай і спиши текст.

Іспанці привезли соняшник у Європу як дивовижну квітку. У тисяча п'ятсот десятому році соняшник посіяли в Мадридському ботанічному саду. Він ріс серед інших квітів. Усі ним милувалися. Так квітка увійшла в моду спочатку в Іспанії, а потім в інших країнах Європи.

Російський цар Петро Перший навчався в Голландії. Звідти він надіслав насіння соняшнику до Петербурга. З Росії соняшник потрапив в Україну.

За *Марком Беденком*

7. Чи подобається тобі конвалія? Склади й запиши опис цієї рослини (5–7 речень).

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 8

ВАРІАНТ 2

1. Визнач, яке слово в реченні є займенником.

Улітку я поїду в село до бабусі.

А я

Б в

В до

2. Вибери рядок, усі слова якого є антонімами до слова ***сумний***.

А радісний, веселий

Б журливий, тужливий

В сумувати, сумно

3. Визнач, яку кінцівку треба дописати замість крапок у виділеному слові.

Уранці ти встаєш, ***умива..***, снідаєш і йдеш до школи.

А -єсся

Б -єшся

В -єся

4. Вибери рядок, у якому всі іменники в орудному відмінку пишуться з апострофом.

А піч, сіль, тінь

Б радість, юність, гордість

В любов, мати, кров

5. Спиши речення і підкресли в ньому головні члени.

Високі гори під яскравим сонячним промінням укриваються позолотою й блиском.

_____

_____

_____

_____

_____

6. Прочитай і спиши текст.

Орхідеї – теплолюбні рослини. Вони потрапили до Європи у вісімнадцятому столітті. Привезли їх до Англії з вологих тропічних лісів Південної Америки і теплих країн Азії. Надзвичайна краса квітки і п'янкий аромат заворожили любителів рослин. На орхідеї не можна було надивитися.

Невдовзі вони стали наймоднішими квітами. Багатії прикрашали ними оселі, а жінки приколювали квітки до верхнього одягу. Для орхідей споруджували розкішні оранжереї.

За *Анатолієм Давидовим*

7. Чи подобається тобі ромашка? Склади й запиши опис цієї рослини (5–7 речень).

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 9

ВАРІАНТ 1

1. Вибери стовпчик, у якому дієслова подано в алфавітному порядку.

А розказати	**Б** розпитати	**В** роздивитись
розпитати	роздивитись	розказати
роздивитись	розказати	розпитати

2. Вибери рядок, у якому записано слова-антоніми.

А початок, зачин

Б початок, кінець

В початок, початковий

3. Визнач, у якому словосполученні прикметник ***старий*** ужито недоречно.

А старий журнал

Б старий борщ

В старий чоловік

4. Вибери форму числівника, яку потрібно вставити в речення.

Різниця чисел сімдесят і десять дорівнює ... .

А шістдесяти

Б шестидесяти

В шістидесяти

5. Запиши словосполучення, поставивши слова у формі давального відмінка однини.

Брат Дмитро, учитель Іван Сергійович.

_____

_____

_____

_____

_____

6. Прочитай і спиши текст.

Пролетіла травнева гроза. Вона вже відшуміла, а подих її ще відчувається. Десь удалині знову то блисне, то загримить. Виглянуло сонечко, усміхнулося, дбайливо огорнуло землю своїм теплом. Зігріті сонцем струмки задзвеніли. А в небі вимальовувалася загадкова дуга. Які чудові барви! Як майстерно дібрані кольори! Це – райдуга!

Люди кажуть, що вона несе мир і спокій нашій землі.

За *Дмитром Чередниченком*

7. Напиши текст-розповідь на тему «Перед грозою» (5–7 речень).

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 9

ВАРІАНТ 2

1. Вибери стовпчик, у якому назви частин мови подано в алфавітному порядку.

А прислівник	**Б** прийменник	**В** прикметник
прийменник	прикметник	прислівник
прикметник	прислівник	прийменник

2. Вибери рядок, у якому записано слова-антоніми.

А радість, смуток

Б радість, радісний

В радість, задоволення

3. Визнач словосполучення, у якому прикметник ***свіжий*** ужито недоречно.

А свіжий хліб

Б свіжий букет

В свіжий автомобіль

4. Вибери форму числівника, яку потрібно вставити в речення.

Сума чисел сорок і десять дорівнює ... .

А п'ятьдесяти

Б п'ятидесяти

В п'ятдесяти

5. Запиши словосполучення, поставивши слова у формі давального відмінка однини.

Учень Сергій, лікар Олег Васильович.

_____

_____

_____

_____

_____

6. Прочитай і спиши текст.

Веселка – дугоподібна різнобарвна смуга. Вона з'являється на небі внаслідок заломлення сонячних променів у краплинах води.

А що наші предки думали про веселку? Веселка їм нагадувала шлях, по якому ангели сходять із неба, щоб набрати води. Або веселка уявлялася народові такою, що п'є воду з річки. Ту воду вона розливає по хмарах, а вода виливається дощем.

За *Василем Скуратівським*

7. Напиши текст-розповідь на тему «Після грози» (5–7 речень).

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 10

ВАРІАНТ 1

1. Визнач, який склад наголошений у числівнику ***одинадцять***.

А перший

Б другий

В третій

2. Вибери рядок, усі слова якого є займенниками.

А тебе, вами, перед, ліс

Б ми, ви, на, ти

В його, нами, я, їх

3. Вибери словосполучення, в якому прикметник ужито в переносному значенні.

А гостра пилка

Б гостре слово

В гострий ніж

4. Вибери рядок, у якому всі дієслова подано у формі майбутнього часу.

А дружу, зустрічаю, дарую

Б дружитиму, зустрічатиму, даруватиму

В дружив, зустрічав, дарував

5. Перебудуй подане речення у спонукальне. Запиши утворене речення.

Учні вчаться бути старанними і відповідальними, намагаються виконувати свої обіцянки.

_____

_____

_____

_____

_____

6. Прочитай і спиши текст.

Учора Мар'янка з Андрієм відвідали зоопарк. Цієї екскурсії вони чекали з нетерпінням.

У зоопарку діти побачили могутнього слона, безтурботних мавпочок. Із захопленням спостерігали за купанням у басейні самотнього бегемота. Помилувалися надзвичайною красою павичевого хвоста, різнобарв'ям папуг. Із радістю розглядали довгошийого жирафа. Зацікавлено спостерігали за зміями та черепахами.

Дітям у зоопарку дуже сподобалось. Вони захоплено розповідали про враження від побаченого.

За *Оленою Лобчук*

7. Чи мрієш ти побувати на екскурсії або вирушити в похід? Що саме хочеш там побачити? Напиши про це текст-розповідь (5–7 речень).

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 10

ВАРІАНТ 2

1. Визнач, який склад наголошений у числівнику ***чотирнадцять***.

А перший

Б другий

В третій

2. Вибери рядок, усі слова якого є займенниками.

А вони, тобою, мені, нас

Б нами, вас, над, ти

В тебе, вами, там, за

3. Вибери словосполучення, в якому прикметник ужито в переносному значенні.

А м'який хліб

Б м'яка подушка

В м'яке серце

4. Вибери рядок, у якому всі дієслова подано у формі майбутнього часу.

А читаю, пишу, рахую

Б читатиму, писатиму, рахуватиму

В читав, писав, рахував

5. Перебудуй подане речення у спонукальне. Запиши утворене речення.

Школярі розв'язують ребуси і кросворди, розвивають свою кмітливість.

_____

_____

_____

_____

_____

6. Прочитай і спиши текст.

Минулої п'ятниці Дениско з матір'ю і бабусею ходили до театру. При вході показали свої квитки літньому контролерові. Одяг здали до гардероба і зайшли в зал.

Згодом розпочалася вистава. Дениско з тривогою і радістю стежив за подіями на сцені. Разом з героями сміявся, дивувався, сумував.

Після закінчення вистави глядачі довго аплодували акторам за чудову гру. Театр справив на Дениска неповторне враження.

За *Валентиною Паламарчук*

7. Чи мрієш ти побувати в театрі, цирку або на концерті? Що хочеш там побачити чи почути? Напиши про це текст-розповідь (5–7 речень).

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 11

ВАРІАНТ 1

1. Визнач, які букви пропущено в іменнику ***про..ба***.

А -ззь-

Б -сь-

В -зь-

2. Вибери рядок, усі слова якого є антонімами до слова ***тихо***.

А тиша, спокій, мовчання

Б голосно, шумно, галасливо

В спокійно, беззвучно, негучно

3. Визнач речення, у якому прикметник ***майбутній*** ужито в місцевому відмінку однини.

А Дієслово *виростеш* належить до майбутнього часу.

Б Дієслово *побудуєте* вживається у майбутньому часі.

В Дієслово *змоделюємо* вжито у формі майбутнього часу.

4. Вибери форму займенника, яку потрібно вставити в речення.

До кімнати увійшла Марійка. На ... була новенька спідничка.

А їй

Б ній

В неї

5. Запиши поданий математичний вираз словами, вживаючи прийменник ***до***.

$50 + 16 = 66$

_____

_____

_____

_____

6. Прочитай і спиши текст.

Хобот слона – найкращий у світі апарат нюху. Він може сприймати запахи на відстані п'яти кілометрів.

Однак хоботом слон не тільки нюхає, а й п'є воду, відправляє в рот усе те, чим живиться.

Слони легко приручаються і піддаються дресируванню. Тому їх часто можна побачити в цирку. Раніше люди використовували слонів на різних важких роботах, а також у війнах.

З «Дитячої енциклопедії»

7. Чи доводилося тобі бачити живого слона? Що ти знаєш про цю тварину? Напиши про це текст-розповідь (5–7 речень).

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 11

ВАРІАНТ 2

1. Визнач, які букви пропущено в іменнику ***моло..ба***.

А -ддь-

Б -дь-

В -ть-

2. Вибери рядок, усі слова якого є антонімами до слова ***ввічливо***.

А чемно, виховано, привітно

Б ввічливість, ввічливий, увічливо

В нечемно, невиховано, некультурно

3. Визнач речення, у якому прикметник ***теперішній*** ужито в місцевому відмінку однини.

А Дієслово *радієш* належить до теперішнього часу.

Б Дієслово *усміхаєтеся* вживається в теперішньому часі.

В Дієслово *запрошуємо* вжито у формі теперішнього часу.

4. Вибери форму займенника, яку потрібно вставити в речення.

По вулиці йшов Петрик. На ... були чисті й випрасувані штани.

А йому

Б ньому

В нього

5. Запиши поданий математичний вираз словами, вживаючи прийменник ***від***.

$70 - 15 = 55$

_____

_____

_____

_____

6. Прочитай і спиши текст.

На тоненькій гілочці верби дружно сидять попелиці. Запустили свої хоботки під кору – вербовий сік смокчуть.

А навколо копошаться метушливі мурашки. Для них попелиці все одно, що корова для людини. Підбіжить мурашка, полоскоче попелицю вусиками, неначе подоїть. Попелиця й випустить краплинку солодкого соку. Злиже мурашка свої ласощі й ну іншу попелицю лоскотати.

Так попелиці мурашок годують.

За *Володимиром Танасійчуком*

7. Чи доводилося тобі бачити живих мурашок? Що ти знаєш про цих комах? Напиши про це текст-розповідь (5–7 речень).

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 12

ВАРІАНТ 1

1. Визнач, які букви пропущено в числівнику ***міл..он***.

А -ль-

Б -ьй-

В -льй-

2. Визнач рядок, у якому до складу всіх словосполучень уходять прикметники з прямим значенням.

А кришталева вода, веселий струмок

Б кришталева ваза, веселий музикант

В кришталева блакить, веселий настрій

3. Вибери рядок, де сказано, як правильно писати іменник ***радість*** в орудному відмінку однини.

А з подвоєнням букв

Б без подвоєння букв

В з апострофом

4. Визнач відмінок виділеного в реченні прикметника.

На ***крутому*** березі Дніпра височіє Києво-Печерська лавра.

А давальний

Б знахідний

В місцевий

5. Побудуй питальне речення за змістом поданого розповідного. Запиши утворене речення.

Промінь Сонця досягає Землі за вісім хвилин.

_____

_____

_____

_____

_____

6. Прочитай і спиши текст.

Над вікном у будинку ластівки виліпили гніздо. Незабаром у ньому з'явилися пташенята.

Одного разу з гнізда випало ластів'ятко. Воно безпорадно лежало на землі й жалібно пищало. Івась не розгубився. Він підняв пташеня, поставив драбину і бережно поклав маля у гніздо.

Навколо кружляли ластівки і радісно щебетали. Хлопчикові здалося, що вони дякують йому за допомогу.

За *Костянтином Наріжним*

7. Чому птахів треба берегти? Напиши про це текст-міркування (5–7 речень).

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 12

ВАРІАНТ 2

1. Визнач, які букви пропущено в числівнику ***міл..рд***.

А -ля-

Б -ья-

В -лья-

2. Визнач рядок, у якому до складу всіх словосполучень уходять прикметники з прямим значенням.

А срібний посуд, сонячний день

Б срібний ланцюжок, сонячний настрій

В срібний передзвін, сонячний зайчик

3. Вибери рядок, де сказано, як правильно писати іменник ***молодь*** в орудному відмінку однини.

А з подвоєнням букв

Б без подвоєння букв

В з апострофом

4. Визнач відмінок виділеного в реченні прикметника.

В усі пори року Київ нагадує ***великий*** парк.

А називний

Б родовий

В знахідний

5. Побудуй питальне речення за змістом поданого розповідного. Запиши утворене речення.

На поверхні Сонця температура може становити шість тисяч градусів.

_____

_____

_____

_____

_____

6. Прочитай і спиши текст.

Від старого дерев'яного будинку через ліс пролягала алея. У дуплі величезної ялини поселилася маленька руда білочка. Під ялиною стояла дерев'яна лава. Тут любив відпочивати старий чоловік.

Дідусь часто залишав білочці різні солодощі. Спочатку вона брала їх і миттю зникала. Та згодом перестала боятися дідуся. Брала з його рук смачні ласощі і не ховалась.

За *Борисом Комаром*

7. Чому природу потрібно охороняти? Напиши про це текст-міркування (5–7 речень).

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 13

ВАРІАНТ 1

1. Вибери рядок, усі слова якого є синонімами до слова ***дружити***.

А дружба, дружній, дружно

Б товариш, приятель, знайомий

В товаришувати, приятелювати, ладити

2. Визнач речення, у якому займенник ***вона*** вжито у знахідному відмінку однини.

А Їй подобалося виступати на сцені.

Б Ми нагородили її грамотою.

В У неї очі схожі на бездонні озерця.

3. Визнач рядок, усі слова якого є прислівниками.

А весною, навесні, весняний

Б вранці, зранку, раненько

В щоденно, щоденник, щодня

4. Визнач, яке закінчення матиме іменник ***акація*** в орудному відмінку однини.

А -єю

Б -ею

В -йою

5. Запиши словами числівники **75**, **96**.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

6. Прочитай і спиши текст.

Щоб уберегтися від грипу, слід пам'ятати: збудники хвороби передаються від хворої людини здоровій. Це відбувається при кашлі, чханні, під час розмови.

Головний біль, нездужання, підвищення температури – це перші ознаки грипу. В разі їх появи не виходьте з дому. Ви можете зашкодити власному здоров'ю і заразити інших людей. Слід викликати лікаря.

Пам'ятайте, що грип небезпечний ускладненнями.

З журналу

7. Як ти піклуєшся про своє здоров'я? Напиши про це текст-розповідь (5–7 речень).

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 13

ВАРІАНТ 2

1. Вибери рядок, усі слова якого є синонімами до слова ***бігти***.

А біг, бігун, бігом

Б мчати, гнатися, нестися

В біготня, метушня, біганина

2. Визнач, у якому реченні займенник ***він*** ужито в родовому відмінку однини.

А Ми зустрілися з ним у школі.

Б Ми побачили його біля школи.

В Ми підійшли до нього поспілкуватися.

3. Визнач рядок, усі слова якого є прислівниками.

А влітку, літом, літній

Б спереду, попереду, вперед

В щовечора, вечірній, увечері

4. Визнач, яке закінчення матиме іменник ***конвалія*** в орудному відмінку однини.

А -ею

Б -йою

В -єю

5. Запиши словами числівники **65**, **89**.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

6. Прочитай і спиши текст.

Кілька разів на рік обов'язково відвідуйте лікаря для перевірки загального стану здоров'я.

Здорові зуби бувають у здорових людей. Споживайте більше овочів, свіжих фруктів, м'ясо, рибу, яйця. Не їжте багато цукерок. Достатньо однієї на день. Обов'язково треба чистити зуби після сніданку та після вечері.

Двічі на рік перевіряйте стан зубів у зубного лікаря. Дбайте про своє здоров'я!

За *Тетяною Бойченко*

7. Як ти піклуєшся про свої зуби? Напиши про це текст-розповідь (5–7 речень).